

Пирог Г., Горнович Ю. Особливості зв'язку прив'язаності та задоволеності партнерськими стосунками в юнацькому та зрілому віці. *Психологічні дослідження* : наукові праці викладачів та студентів соціально-психологічного факультету. Випуск 15 / За ред. Ю. Дем'янчук, Н. Портницької, І. Тичини. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2022. С. 27-30.

ОСОБЛИВОСТІ ЗВ'ЯЗКУ ПРИВ'ЯЗАНОСТІ ТА ЗАДОВОЛЕНОСТІ ПАРТНЕРСЬКИМИ СТОСУНКАМИ В ЮНАЦЬКОМУ ТА ЗРІЛОМУ ВІЦІ

Ганна Пирог

кандидат філософських наук, доцент

Юлія Горнович

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 053 Психологія

Проблема партнерських і любовних стосунків завжди привертала увагу дослідників, тому що це така сфера життя людини, завдяки якій вона здатна розвиватись та самовдосконалюватись.

Еріх Фромм вважав: «Любов є рушійною силою людини, силою, яка руйнує стіни, що відокремлюють її від побратимів, силою, яка об'єднує її з іншими. Любов допомагає побороти людині відчуття відчуженості й самоти та водночас дозволяє бути собою, зберігати свою цілісність. Їй притаманний парадокс: дві істоти перетворюються на одне ціле та водночас залишаються окремими» [5]. Для нормального як соціального, так і емоційного розвитку людині вкрай потрібно відчувати підтримку значущої для неї людини.

Досвід міжособистісних стосунків, який засвоює дитина до першого року життя, дає можливість продуктивно будувати та підтримувати взаємостосунки в майбутньому. Ранні стосунки з матір'ю або особою, яка її заміняє, є передумовою якості всіх майбутніх стосунків [4].

Дж. Боулбі окреслює прив'язаність як такі емоційні зв'язки, що об'єднують людину з однією чи більшою кількістю людей у просторі та часі. На фоні цих теоретичних тенденцій виникає «теорія прив'язаності», яка не лише припускає, але й емпірично доводить значущість раннього стосунку з матір'ю в усіх подальших відносинах, у тому числі і романтичних [2].

Ранні значимі стосунки любові та прив'язаності є умовою та чинником психічного і навіть фізичного здоров'я особистості [6].

При теоретичному аналізі літератури було утверджено, що той тип прив'язаності, який сформувався у ранньому дитинстві, є відносно стабільним протягом усього життя та відображає індивідуальну репрезентацію прив'язаності у стосунках у дорослому віці. Така репрезентація прив'язаності може виявлятися у індивідуальному стилі встановлення, втримування та розривання стосунків. Найактуальніша класифікація типології прив'язаності представлена Дж. Боулбі та М. Ейнсвортом: надійний, уникаючий, тривожно-амбівалентний та дезорганізований типи прив'язаності [1]. Кожен з типів має наступні характеристики:

- Надійний – визначається високим рівнем довіри до інших та схильністю до утворення довгих стосунків, що засновані на любові;

- Тривожно-амбівалентний – характерний недовірою та страхом втрати стосунків, надмірною тривогою із-за думок ймовірної зради або через незадоволену кількість уваги до себе;

- Уникаючий – відрізняється намаганням вдаватися до втечі та відмежовуватися при виникненні конфліктної ситуації в стосунках;

- Боязливий – проявляється негативним ставленням як до себе, так і до партнера, незадоволенням взаємостосунками з партнером [3].

Метою нашого дослідження стало виявлення взаємозв'язку між типом прив'язаності та рівнем задоволення партнерськими й любовними стосунками в юнацькому та зрілому віці. Для реалізації поставленої мети в межах проведення емпіричного дослідження застосовувалися наступні психодіагностичні методики: тест на визначення якості прив'язаності (К. Карвер), Шкала співзалежності Спанна-Фішера, опитувальник «Шкала любові і симпатії» (З. Рубін; модифікація Л. Гозмана, Ю. Альшиної) та опитувальник задоволеності шлюбом (В. Столін, Т. Романова, Г. Бутенко). Для кількісного аналізу отриманих даних застосовувалися методи математичної статистики, зокрема кореляційний аналіз Пірсона та порівняльний аналіз за U-критерієм Манна-Уїтні. Обчислення даних було здійснене за допомогою комп'ютерної програма Statistica.

В емпіричному дослідженні взяли участь 36 осіб: 50% юнацького (19-23 роки) та 50% зрілого (36-51 роки) віку. Найменший термін перебування в партнерських стосунках був 1 рік, найбільший – 31 рік, 6 місяців.

Результати нашого дослідження показали, що надійний тип прив'язаності більше притаманний людям зрілого віку, а уникаючий тип — юнацькому віку (рис. 1). Домінування тривожно-амбівалентного та боязливого типів прив'язаності не були виявлені в жодного респондента.

Порівняння домінуючих типів прив'язаності в двох досліджуваних групах за допомогою U-критерію Манна-Уїтні показало, що значущих

відмінностей у типах прив'язаності між двома віковими групами немає.

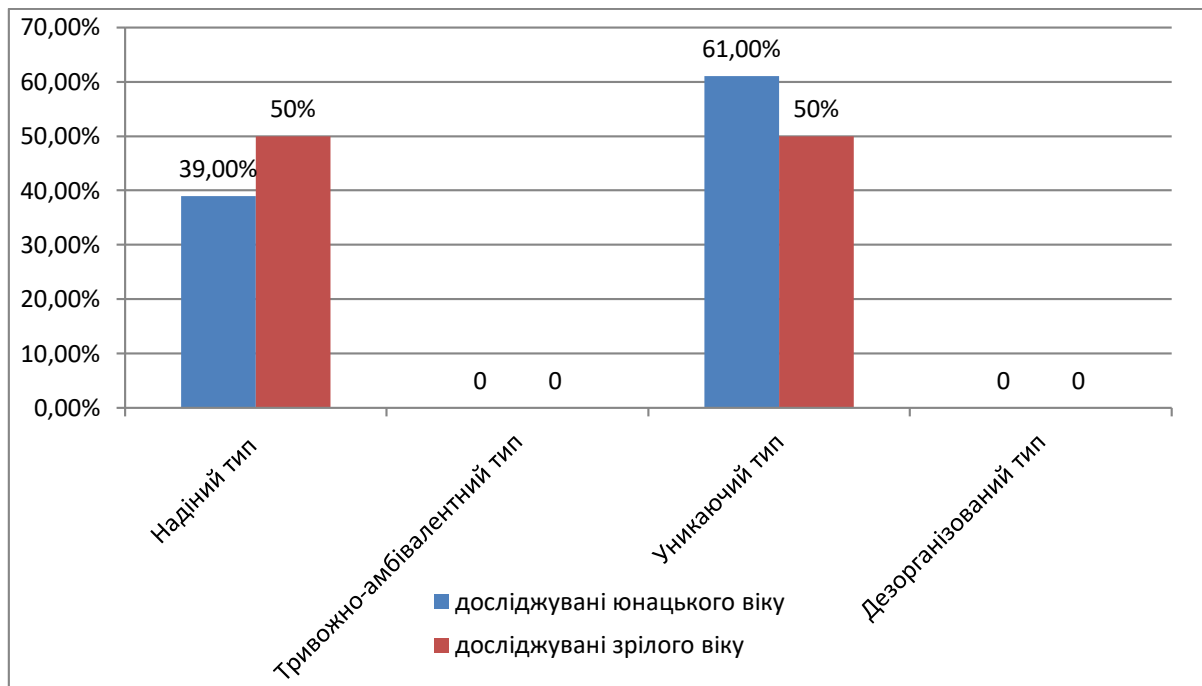

Рис. 1. Домінуючі типи прив'язаності в юнацькому та зрілому віці

Застосування кореляційного аналізу Пірсона для визначення зв'язку між показниками прив'язаності та задоволеністю партнерськими, любовними стосунками в двох вікових групах показало відмінності між ними. У групі юнацького віку не вставлено жодного значущого кореляційного зв'язку між типом прив'язаності та рівнем задоволеності стосунками. Натомість в групі зрілого віку існують деякі значимі зв'язки (табл. 1).

Таблиця 1

Зведені результати кореляційного аналізу Пірсона для 2 групи

Показники прив'язаності	Любов	Симпатія	Задоволеність шлюбними стосунками
	r – коефіцієнт рангової кореляції, p - рівень значимості		
Шкала «безпеки»	r=0,7809, p= 0,000	r= 0,7720, p= 0,000	r= 0,7830, p= 0,000
Шкала «амбівалентність занепокоєння»	r=-0,6499, p= 0,004	r=-0,5809, p= 0,011	r= -0,6160, p= 0,006
Шкала «уникнення»	r=-0,2415, p= 0,334	r=-0,1495, p= 0,554	r= -0,3657, p= 0,136
Шкала «амбівалентність заглиблення у себе»	r=-,0,2226 p= 0,375	r=-0,0086, p= 0,973	r= -0,1342, p= 0,595

Рівень співзалежності	$r=-0,4520$, $p= 0,060$	$r=-0,5802$, $p= 0,012$	$r= -0,6274$, $p= 0,005$
-----------------------	-----------------------------	-----------------------------	------------------------------

Тісний прямий зв'язок на високому рівні значущості виявлений між шкалою «безпека» та шкалами «любов», «симпатія», «задоволеність шлюбними стосунками», тобто чим більш у людини сформований надійний тип прив'язаності, тим більш в її стосунках присутні любов і симпатія, тим більш вона задоволена своїми шлюбними стосунками.

Суттєвий обернений зв'язок на високому рівні значущості виявлений між шкалою «амбівалентність, занепокоєння» та шкалами «любов», «симпатія», «задоволеність шлюбними стосунками», тобто чим більш у людини сформований тривожно-амбівалентний тип прив'язаності, тим менш в її стосунках присутні любов і симпатія, тим менше вона задоволена своїми шлюбними стосунками.

Також суттєвий обернений зв'язок на високому рівні значущості виявлений між рівнем співзалежності та шкалами «симпатія», «задоволеність шлюбними стосунками», тобто чим більший рівень співзалежності в стосунках, тим менше людина ними задоволена та відчуває симпатію до партнера.

Отже, зв'язок між типом прив'язаності та рівнем задоволеності партнерськими стосунками існує. За даними нашого дослідження цей зв'язок на високому рівні значущості спостерігається в групі досліджуваних зрілого віку. Люди з надійним типом прив'язаності більш задоволені стосунками, відчувають до партнера любов і симпатію, ніж люди з ненадійним типом.

Список використаних джерел

1. Ainsworth M.D.S., & Wittig B.A. Attachment and exploratory behavior of one-year-olds in a strange situation. / In B.M. Foss (Ed.), Determinants of infant behavior. London : Methuen, 1969. Vol. 4. Pp. 111–136.
2. Боулби Дж. Привязанность. М.: Гардарики, 2003. 477 с.
3. Бриш К. Терапия нарушенной привязанности. От теории к практике. М., 2012. 316 с.
4. Кернберг О. Отношения любви. Норма и патология. М., 2004. 256 с.
5. Фромм Е. Мистецтво любові. Харків, 2018. 188 с.
6. Шпиц Р. А. Психологический анализ раннего детского возраста. М., 2019. 256 с.